

У стані війни підприємцям та бізнесменам головне продовжувати працювати [3]. Хтось має підтримувати економіку держави, годувати населення та надавати послуги. Потрібно розуміти, що працювати можна у будь-якій ситуації, головне швидко пристосуватись до ситуації та знайти правильну нішу для ефективної та корисної роботи. Чим раніше прийняти факт, що так, як було, вже не буде ніколи, тим швидше можна збагнути, як діяти в нових умовах.

Список використаних джерел:

1. Гута С. Поняття «кризова ситуація, зумовлена воєнно-політичними чинниками», «воєнно-політична криза» в теорії державного управління. *Інвестиції: практика та досвід*. 2017. № 7. С. 116-120.
2. Kulyniak I., Zhygalo I., Horbenko T. Crisis situations at enterprises: essence, classification, threats and response measures. *Market Infrastructure*. 2021. № 51. <https://doi.org/10.32843/infrastructure51-27>.
3. Демократичний цивільний контроль та воєнна криза в Україні: законодавчі аспекти / ред.: Ф. Флурі, Б. Бадр. Київ: Центр дослідж. армії, конверсії та роззброєння, 2016. 184 с.

Канд. фіз.-мат. наук Огліх В. В., Шайдець К. О.

Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара (Україна)

ЕКОНОМІКО-МАТЕМАТИЧНЕ МОДЕЛЮВАННЯ ВПЛИВУ ЕКОНОМІЧНИХ ПОКАЗНИКІВ НА РІВЕНЬ ЖИТТЯ НАСЕЛЕННЯ УКРАЇНИ

Повномасштабне вторгнення країни-агресора на територію України істотно змінило ситуацію в царині бідності. Дослідження проблеми підвищення рівня життя населення в Україні в таких умовах набуває виняткової актуальності. Маємо констатувати, що таке поняття, як «раптова бідність» стало стосуватися величезної кількості людей. Раптова бідність – це така бідність, яка настає в разі втрати всього майна та джерел для існування, тобто коли людина в одному моменті, маючи певний рівень достатку, його втрачає і стає бідною [1].

Концепція Програми розвитку ООН визначає, що всі держави світу в процесі свого економічного розвитку повинні створювати сприятливі умови для довгого, здорового та наповненого творчістю життя людей. І якщо раніше перед Україною стояло питання забезпечення високих рівня та якості життя населення, то зараз в період, такий складний політично та фінансово, на перші шпальта

виходить завдання стабілізації, підтримання та забезпечення підвищення рівня життя населення, а також забезпечення умов для ефективного функціонування трудового потенціалу країни.

Рівень життя у широкому розумінні визначає та оцінює реальні економічні джерела та соціально-правові гарантії забезпечення життєдіяльності населення. Тому система індикаторів для оцінки рівня життя населення включає як макроекономічні показники (валовий внутрішній продукт, національний дохід, рівень інфляції) та показники матеріальної забезпеченості населення (мінімальна та середня зарплата, прожитковий мінімум) [2].

Від сукупних доходів безпосередньо залежить рівень забезпеченості населення матеріальними та культурними благами, а також стан його здоров'я і відтворення робочої сили. Тобто, рівень життя населення істотно залежить саме від сукупних доходів. А втім, базовими складовими стандартів життя є прожитковий мінімум та мінімальна заробітна плата, а отже і середньомісячна заробітна плата.

Для розуміння напрямків удосконалення заходів соціально-економічної політики, з метою підвищення рівня життя населення, важливо знати від яких факторів залежить дохід населення. За допомогою кореляційно-регресійного аналізу можливо виявити фактори, які мають вплив на результативний показник. Залежність наявних доходів населення від соціально-економічних показників, які були виділені на стадії апріорного аналізу: середньомісячна заробітна плата, ВРП, кількість населення в областях, кількість зайнятого населення у віці від 15 до 70 років, оборот роздрібною торгівлі має вигляд:

$$y = -32375,43 + 0,016x_1 + 87,31x_2 + 2,61x_3 + 1085,86x_4 + 0,37x_5,$$

де, y – доходи населення (млн, грн); x_1 – кількість населення (осіб); x_2 – кількість зайнятого населення у віці від 15 до 70 років (осіб); x_3 – середньомісячна заробітна плата (грн); x_4 – оборот роздрібною торгівлі (млрд. грн), x_5 – валовий регіональний продукт (млн. грн).

Значення коефіцієнта детермінації $R^2=0,99$ даної моделі свідчить, що варіація доходу населення на 99% визначається варіацією кількості населення регіону, кількості зайнятого населення у віці від 15 до 70 років, середньомісячної заробітної плати, обороту роздрібною торгівлі, ВРП. Оскільки коефіцієнт кореляції $R=0,995$

наближається до одиниці, то це свідчить про те, що зв'язок між доходом населення та показниками значний.

Тому, з метою підвищення рівня життя населення, необхідно вживати заходів для підвищення середньої заробітної плати населення, займатися питанням збільшення кількості зайнятого населення, тобто збільшувати кількість робочих місць, а також збільшувати оборот роздрібної торгівлі регіонів та валовий регіональний продукт.

Список використаних джерел:

1. Богун М.М. Глобалізація та її вплив на розвиток соціально-економічних систем. *Стратегія економічного розвитку України*. 2021. Вип. 48. С. 5-12.
2. Раптова бідність: постановка проблеми, шляхи вирішення. URL: <http://www.niss.gov.ua/content/articles/files/bidnist-2026a.pdf>
3. Моделі сталого розвитку: колективна монографія / за ред. О.М. Мартинюк. Тернопіль: підручники та посібники, 2022. 250 с.

Канд. екон. наук Олійник Т. І., Зайченко Р. А.

Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара (Україна)

МЕТОДИ ОЦІНКИ РИЗИКІВ ПІДПРИЄМНИЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Невизначеність майбутнього, що має місце в різних сферах людської діяльності, з якими стикається будь-яке підприємство, надає недетермінованого характеру результатам його функціонування. Іншими словами, створює для підприємства та його власників ризики.

Прискорення науково-технічного прогресу призводить до швидкої зміни технологій у різних галузях, змушує компанії впроваджувати та розвивати виробництво нових, більш прогресивних продуктів та послуг, що посилює невизначеність майбутніх результатів. Науково технічний прогрес спостерігається і у фінансовій сфері. Виникають нові більш ефективні та прогресивні способи залучення фінансування нових інвестиційних проектів та поточної діяльності підприємств, які значною мірою піддаються впливу кон'юнктури на фінансових ринках, що створює для них додаткові ризики. Саме цими обставинами зумовлені